

OLEĘDERSKI PARK KRAJOBRAZOWY

Koncepcja utworzenia parku krajobrazowego na sandrze nowotomyskim sięga drugiej połowy lat 90. ubiegłego stulecia, kiedy to zostały podjęte działania w tym kierunku przez ówczesny Urząd Wojewódzki w Poznaniu. Zapis o potrzebie utworzenia parku pomiędzy Nowym Tomysłem a Wolsztynem został sprecyzowany w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego przyjętej przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego w 2000 r.

W obecnie obowiązującym Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego (Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego 2010), na mapie kierunków zagospodarowania przestrzennego – środowisko przyrodnicze, obszar sandru Nowotomyskiego wskazany jest jako obszar ważny dla zachowania różnorodności florystycznej, faunistycznej oraz siedliskowej – postulowana forma ochrony przyrody.

Zgodnie z Art. 16. 1. Park krajobrazowy obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Pomimo dużego zróżnicowania walorów istniejących parków krajobrazowych, do chwili obecnej brak jest w kraju i regionie parku krajobrazowego chroniącego dobrze wykształcony i zachowany krajobraz sandru. Dla jego pierwotnego ukształtowania szczególne znaczenie miało osadzenie materiału piaszczystego przez wody spływające od czoła lądolodu w kierunku południowym ku pradolinie.

Jednak na szczególną uwagę zasługuje unikalna w regionie struktura historycznie ukształtowanego krajobrazu kulturowego, która powstała dzięki osadnictwu olęderskiemu. Te cechy w pełni predestynują obszar do objęcia ochroną w postaci parku krajobrazowego, spełniając jednocześnie przesłanki ustawowe ustanowienia tej formy ochrony przyrody.

Cele ochrony

Cele ogólne, wyznaczające główne kierunki ochrony parku

- ochrona i zachowanie wyraźnie wykształconego krajobrazu polodowcowego sandru Nowotomyskiego,
- utrzymanie struktury przestrzennej terenów z uwzględnieniem swoistych cech miejscowego krajobrazu,
- zachowanie walorów kulturowych i historycznych związanych z osadnictwem olęderskim,
- zachowanie populacji rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk.

Cele ochrony wartości przyrodniczych

- zachowanie populacji rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk,
- zachowanie lub rozszerzenie aktualnego areału oraz poprawa stanu naturalnych i pół-naturalnych zbiorowisk roślinnych,
- zachowanie i poprawa stanu sieci zadrzewień śródpolnych,
- utrzymanie lub odtwarzanie korytarzy ekologicznych umożliwiających migrację zwierząt.

Cele ochrony wartości historycznych i kulturowych

- utrzymanie struktury przestrzennej terenów z uwzględnieniem swoistych cech miejscowego krajobrazu związanego z osadnictwem olęderskim,
- zachowanie obiektów zabytkowych związanych z osadnictwem olęderskim oraz innych obiektów zabytkowych,
- rewitalizacja cennych obiektów historycznych,
- popularyzacja i promocja walorów kulturowych i historycznych parku.

Cele ochrony walorów krajobrazowych

- utrzymanie struktury przestrzennej terenów z uwzględnieniem swoistych cech miejscowego krajobrazu związanego z osadnictwem olęderskim,
- utrzymanie charakterystycznych cech krajobrazu sandru nowotomyskiego,
- utrzymanie bogatej sieci zadrzewień śródpolnych,
- zachowanie atrakcyjnych panoram widokowych i przed pól ich ekspozycji.

Granice i położenie parku

Zaproponowane granice parku krajobrazowego ograniczają jego obszar do najbardziej typowego krajobrazu związanego z osadnictwem olęderskim, nie uwzględniając terenów najbardziej położonych na południe, w gminie Wolsztyn.

Struktura powierzchni na terenie projektowanego parku krajobrazowego

Gmina	Powierzchnia km²	Powierzchnia ha	% powierzchni PK
Nowy Tomyśl	60,04	6004,98	56,72
Rakoniewice	25,54	2554,21	24,13
Grodzisk Wielkopolski	8,94	894,07	8,45
Siedlec	7,88	788,61	7,45
Zbąszyń	3,44	344,44	3,25
suma	105,84	10586,31	100

Wsie wchodzące w skład projektowanego Parku krajobrazowego: w Gminie Nowy Tomyśl to Paproć, Cicha Góra, Boruja Kościelna, Szarki, Grubsko, Boruja Nowa, Jastrzębsko Stare, Sękowo i Chojniki. W Gminie Grodzisk Wielkopolski to wieś Albertowsko. W Gminie Siedlec to wieś Boruja. W Gminie Zbąszyń to wieś Nowe Jastrzębsko. W Gminie Rakoniewice to wsie Kuźnica Zbąska, Wola Jabłońska i Jabłonna.